

Wit, groen en paars goud uit Nederland

FOTO: WWW.AGF.NL

Eind juni organiseerden de Nederlandse landbouworganisaties ZLTO en LTO Vollegrondsgroente.net een Internationale Aspergedemodag op het bedrijf van Walter en Ton Gubbels in het Noord-Brabantse Helvoirt. De praktijkdag toonde de nieuwste ontwikkelingen in de aspergeteelt, met onder meer demonstraties van oogstmachines en aspergeschillers en de laatste nieuwtjes rond gewasbescherming en bemesting. – JAN VAN BAVEL –

De asperge kennen we ook onder haar bijnamen 'de koningin onder de groenten' en 'het witte goud'. Het is een lentegroente, het seizoen van de vollegrondsgroentes begint rond half april en eindigt traditioneel op 24 juni, het feest van Sint-Jan. De teelt kan worden vervroegd door de bedden af te dekken met folie, plastic blaas- of minitunnels te creëren, of de grond actief te verwarmen via warmwaterleidingen onder de ruggen. Asperges worden ook geteeld in glazen serres. Mei en juni zijn de topmaanden voor de asperge. In 3 maanden wordt het product geoogst; het is dus een arbeidsintensieve teelt. De sector ontwikkelde zich de laatste jaren fors, waarbij schaalvergroting, specialisatie en dus ook automatisering hun intrede deden. Zo is het oogsten zonder oogsthulp bijna ondenkbaar geworden en worden bij het sorteren steeds meer volautomatische sorteersers gebruikt.

Belgisch- en Nederlands-Limburg

In ons land bedraagt de totale oppervlakte aan asperges ongeveer 180 ha. De teelt situeert zich voornamelijk in de provincie Limburg, waar een veertigtal aspergetelers zo'n 70 ha bewerken, vooral in de noordelijke gemeenten Kinrooi, Bocholt en Peer. Daarnaast worden er ook asperges geteeld in de streek rond Heist-op-den-Berg en Rijmenam, in de provincie Antwerpen. In Nederland bedraagt het areaal bijna 2620 ha. Ook daar concentreert de teelt zich in de zuidelijke provincies Limburg en Brabant. Kerngebied is Helden, waar 25 aspergebedrijven zich verenigden in de aspergegilde Peel en Maas. De laatste jaren verschuift het teeltgebied steeds meer naar het oosten van Brabant. Daar bevinden zich veelal grote bedrijven met een oppervlakte van meer dan 15 ha. Nederland telt circa 150 professionele aspergebedrijven. Het areaal neemt elk

jaar licht toe. De bedrijven breiden meestal uit, maar het aantal telers neemt af. De afzet gebeurt hoofdzakelijk via *The Greenery* en zon, de 2 grootste coöperatieve afzetorganisaties in Nederland. Daarnaast is huisverkoop voor velen een belangrijke afzetmogelijkheid.

Aspergepioniers

Op het bedrijf van de gebroeders Gubbels in Helvoirt worden al sinds het jaar 1900 asperges verbouwd. Ton en Walter, intussen al de vierde generatie, namen het bedrijf 25 jaar geleden over van hun vader. Ze telen er 30 ha asperges in de Brabantse zandgrond: 23 ha witte asperges (waarvan 1 ha proefveld met 10 nieuwe rassen die dit jaar werden geplant), 4 ha groene asperges (waarvan 1 ha proefveld met 15 rassen uit de hele wereld) en 3 ha paarse asperges. "Na de witte asperges, waar nog steeds het meest vraag naar is, zochten we een uitdaging en zijn we gestart met het telen van paarse en groene asperges", vertelt Walter (zie foto). "Paarse asperges worden vooral gevraagd door de horeca en enkele supermarkten. Het blijft volgens mij wel een nichemarkt. Maar het areaal groene asperges, dat nu nog 4 à 5% bedraagt in verhouding tot de witte asperges, zal in de toekomst naar verwachting (mede door het succes bij jonge consumenten) toenemen tot 15 à 20%. Dit jaar hebben we voor het eerst echte wilde asperges geteeld. We voorzien 5 ha voor speciale rassen. We zijn ook altijd op zoek naar iets nieuws in de aspergeteelt. Zo hadden we als een van de eersten in Nederland een schilmachine voor asperges en een volautomatische sorteermachine. De afzet verloopt via huisverkoop en *The Greenery*." Walter wordt gewaardeerd in het wereldje. Hij is niet alleen voorzitter van de landelijke aspergecommissie van LTO Vollegrondsgroente.net, maar ook voorzitter van de Gewasgroep Asperges Brabant én voorzitter van *The Greenery* voor de aspergesproductmarktadviescommissie (PMAC).

Oogstmachines

"Op de demodag worden enkele primeurs gedemonstreerd", zegt *Ronnie de Hoon*, gewasmanager bij LTO Vollegrondsgroente.net, het landelijk dienstennetwerk van LTO voor vollegrondsgroenten- en aardbeientelers. "Als de oogstmachines echt doorbreken, kunnen ze een behoorlijke impact op de teelt hebben. Verder kan je ook groundbewerkings- en sorteermachines, ruggenfrezen en een plantmachine met gps aan het werk zien."

Bij de oogstmachines kreeg de zz *Comet Asparagus Harvester* heel wat aandacht. Het consortium ASM cv zorgde begin juni voor een wereldprimeur door deze eerste volautomatisch werkende aspergeoogstmachine ter wereld op de markt te brengen.

gen. Een camera op de machine scant de kleurverschillen op de bedden waarmee hij de asperges detecteert. De asperges worden individueel onder de grond afgesneden, uit de grond gehaald en weggelegd. De beoogde steektijd komt op minder dan 10 seconden per asperge. De ZZ Comet kan gemiddeld 360 stuks per uur oogsten. Knap, als je weet dat het steken met de handen gemiddeld 14 seconden per asperge bedraagt. Een borstel onderaan dicht de gaten. De machine heeft ook een sensor, waardoor ze aan het einde van de bedden stopt. De teler krijgt vervolgens een sms, waardoor hij de machine naar het volgende bed kan rijden. Volgens initiatiefnemer en aspergeteler *Corné Ooms* uit Ossendrecht is de machine vooral geschikt voor de kwaliteitsmarkt. De machine kan al rendabel zijn voor bedrij-

stelling. Zo toonden telers uit Frankrijk, België, Griekenland en Zuid-Amerika al interesse.

Ook 'Chrisje' van Christiaens Agro Systems uit Neer, een toonaangevende producent van machines voor de tuinbouwsector (vooral voor de asperge- en preiteelt), is een zelfrijdende compacte, niet-selectieve aspergeoogstmachine waarmee automatisch kan worden geoogst. Ze kan door 1 persoon worden bediend en rijdt met een instelbare snelheid over het aspergebed. Door eventuele vervuiling van het bed gaat het de eerste keer iets langzamer. De volgende keer door een opgeschoond bed kan het sneller. De machine snijdt de asperge op instelbare hoogte boven de wortel af. Een sterrenzeef zeeft de asperges uit, waarna ze op een dwarsbandje terecht komen. De chauffeur kan dan de

Chrisje, de zelfrijdende aspergeoogstmachine van Christiaens Agro Systems.

FOTO: JAN VAN BAVEL

ven die op 3 tot 5 ha asperges telen. Ooms beweert dat de machine zichzelf binnen 4 jaar kan terugverdienen. In de drukste periode van het seizoen is een combinatie met een manuele volleveldsoogst het verstandigst. "Hoe langer de bedden, hoe beter", vertelt Ooms. "Deze machine impliceert een compleet andere bedrijfsvoering in de asperges. De kostprijs voor een kilo asperges bedraagt voor een teler ongeveer 2,30 euro, de arbeidskosten maken daarvan met bijna 1 euro een groot deel uit. Met deze machine kunnen we tot 40% arbeidskosten besparen." Tijdens de demo in Helvoirt presteerde de machine nog niet optimaal, omdat de detectiecamera nog niet volledig was aangepast aan de relatief lichte kleur van de grond op het demoperceel. De machine kan alvast rekenen op heel wat buitenlandse belang-

asperges uitrapen en in een kist leggen. Te dunne, te korte en kromme asperges kunnen op het veld worden achtergelaten. De sterrenzeef filtert het zand uit, waardoor het hele bed wordt opgeschoond. Hierdoor wordt tijdens het testen een kwaliteitsverbetering van de asperge geconstateerd, in de vorm van rechte stengels, minder roest en een minder open kop. Daarna bouwt de machine een nieuw bed op. Chrisje wordt hydraulisch aangestuurd en kan om zijn eigen as draaien, zoals een bobcat. Hierdoor kan de machine op het eind van het aspergebed heel makkelijk worden omgedraaid naar het volgende bed. Uit de eerste tests blijkt dat Chrisje een betrouwbare machine is, die met een hoge capaciteit kwalitatief hoogwaardig werk levert. "De eerste serie Chrisjes wordt nog dit jaar gebouwd en de machine zal ook in

België verkrijgbaar zijn", vertelt *Angelique Christiaens*, directeur van Christiaens Agro Systems.

De Kirpy werd in het Duitse Wolfsburg ontwikkeld door AR-Solution. Deze volbedrooier voor het oogsten van asperge voor de verse markt snijdt alle asperges op een hoogte van 6 tot 8 cm boven de plant af en ploegt daarna de rug weer op, net zoals Chrisje. Doordat het aspergebed zo mul wordt, omdat je het helemaal losmaakt, heb je minder roest. Nog een voordeel is dat je rechtere stengels krijgt. Afhankelijk van het ras en de omstandigheden moet de Kirpy 1 keer om de 6 à 7 dagen worden ingezet. De machine vraagt 2 of 4 personen op het platform aan het einde van de zeefband om de goede asperges in kisten te doen. Er is ook een trekkerchauffeur nodig. De rijsnelheid bij de eerste oogst bedraagt circa 2,5 km per uur. De machine werd in Helvoirt gedemonstreerd met knikbesturing, in combinatie met een John Deere tractor die was opgebouwd door de firma Coenders uit Lottum. In principe kan je elke Kirpy ombouwen tot een unieke, betaalbare en zeer wendbare combinatie.

Bodem bewerking

Machine-importeur Heiner Stöver uit het Duitse Bahrenborstel toonde een bodembewerkingswerktuig van de Griekse fabrikant Konstantinidis-Acker Group. Op een trekker hing een hakenfrees met een werkbreedte van 105 cm, met 24 haken. De aandrijving tussen de aftak- en de freesas gebeurt met tandwielen. Achterop de trekker hing een ruggenfrees 160 SPRGR, eveneens van de Acker Group. Heiner Stöver produceerde ook een serie schijveneggen voor het afploegen van aspergeruggen. De schijfdiameter bedraagt 61 cm. De grond tussen de ruggen wordt losgetrokken en geëgaliseerd met pijpenrollen. Voor jonge aspergeaanplanten kunnen de schijven worden gekeerd om de ruggen weer op te bouwen. Je kan ze ook vervangen door enkelvoudige gladde of gekartelde schijven (diameter 81 cm) voor het opbouwen van winterruggen.

Op het vlak van gewasbescherming ging er veel belangstelling naar de *Beetle Eater*, die insecten uit het gewas blaast en zuigt. De machine werd aanvankelijk in Canada gebruikt ter bestrijding van de coloradokever in aardappelen. Vanaf 2008 zette PROAGV (Praktijkonderzoek Plant en Omgeving, sector Akkerbouw, Groene Ruimte en Vollegrondsgroenten) hem na de oogst van witte asperges in op een gangbaar praktijkperceel om aspergekevers van de stengels te verwijderen, zonder te spuiten. "De machine zorgt voor een werveling in het gewas, de kevers worden verstoord, vliegen op en worden opgezogen. Door de sneldraaiende ventilator worden ze stukgeslagen en opgevangen in een zak",

legt *Rob van den Broek* van *pro Lelystad* uit. Door deze machine 1 à 2 keer direct na elkaar door het gewas te laten blazen en zuigen, daalt het aantal aspergekevers in het gewas spectaculair met 50 tot 75%. Door in een van de zuigmonden een zeef te plaatsen, konden grote hoeveelheden kevers en larven met deze machine worden opgezogen. In 1 uur kan je zo 1 ha behandelen. “De *Beetle Eater* is een uitstekend alternatief voor onze groene asperges, waarin we niet mogen spuiten”, zegt *Ton Gubbels*.

Nieuwe rassen

Op een proefveld showden zaadveredelingshuizen *Limseeds*, *Nunhems* en *Bejo* hun laatste nieuwe rassen. *Nunhems*, een relatief nieuwe speler op de aspergemarkt, toonde er zijn eerste mannelijke hybride ras *Fortems FI*. “Grootste voordelen ervan zijn uniformiteit in de stengeldikte, een goede kopsluiting vanaf het begin en zijn hoge kwaliteit. Asperges zijn een typisch Limburgs gewas en vermits *Nunhems* gevestigd is in Limburg ligt dit ons uiteraard na aan het hart”, zegt *Michel Neefs*, *assistant breeder* bij *Nunhems*. “Aspergeveredeling is de enige activiteit van *Limseeds*, we hebben al meer dan 35 jaar ervaring en in Nederland een marktaandeel

FOTO: RONNIE DE HOON

De Beetle Eater verwijdert op een biologische manier aspergekevers van de bedden.

van bijna 98%”, aldus *Piet Beurskens*, sales manager van *Limseeds*. “Momenteel hebben we 8 commerciële rassen in onze portefeuille. Ook Belgische telers zijn goed vertrouwd met onze topassen *Gijnlim*, *Backlim* en *Herkolim*.” *Bejo Zaden* startte bijna 10 jaar geleden met de veredeling van asperges. “Ons kwaliteits- en vroege ras *Cumulus* heeft een helderwitte kleur en is erg sterk tegen roest op de stengel”, vertelt *Maurice Deben*, verkoopverantwoordelijke bij *Bejo* in Zuidoost-Nederland.

“Het is uitermate geschikt voor de Belgische markt omdat het een klein beetje driedubbel A's heeft, een hoog percentage dubbel A's en A's heeft.” In België zijn de sorteringen A en dubbel AA het meest gewenst. *Bejo* had op het proefveld nog 2 nieuwkomers staan: de *Magnus* (*Bejo 2828*), een middelvroeg dik kwaliteitsras en de *Bejo 2827*, een anthocyaanvrij ras dat ook zeer vroeg als wit kan worden geogst. ■